

Η Ευρώπη όμηρος της πολιτικής παράλυσης στη Γερμανία

21/Οκτ/2018 09:23

Του Κώστα Ράπτη

Προστο παρόν τα μαχαίρια μένουν μέσα στο θηκάρι. Οι πάντες στη Γερμανία γνωρίζουν ότι μετά το καταλυτικό εκλογικό αποτέλεσμα στο ομόσπονδο κρατίδιο της Βαυαρίας την Κυριακή οι εξελίξεις θα μεταφερθούν στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο και στο εσωτερικό των κομμάτων. Πρωτοβουλίες, ωστόσο, δεν πρόκειται να εκδηλωθούν πριν από την ερχόμενη Κυριακή 28 Οκτωβρίου, οπότε οι νέες εκλογές, αυτήν τη φορά στο κρατίδιο της Έσσης, θα εμπεδώσουν ή θα μετριάσουν τα πολιτικά συμπεράσματα που έχουν ήδη προκύψει.

Η Έσση των 4,4 εκατ. ψηφοφόρων δεν θα ήταν υπό κανονικές συνθήκες ένα κρατίδιο του οποίου οι εκλογές θα συγκέντρωναν πανεθνικό ενδιαφέρον, μολονότι περιλαμβάνει την πόλη της Φρανκφούρτης, έδρα του Χρηματιστηρίου, της Μπούντεσμπανκ και της ΕΚΤ. Στην παρούσα φάση όμως τα πράγματα αλλάζουν.

Πρόκειται, άλλωστε, για το κρατίδιο όπου εδώ και πέντε χρόνια πραγματοποιείται ένα ενδιαφέρον πολιτικό πείραμα: αυτό της συγκυβέρνησης των Χριστιανοδημοκρατών με τους Πράσινους, δηλ. την πολιτική δύναμη που έχει προβάλει ξαφνικά ως ο νέος πρωταγωνιστής στον χώρο της κεντροαριστεράς.

Ζητείται εταίρος

Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις στην Έσση έρχονται να το επιβεβαιώσουν αυτό. Σύμφωνα με έρευνα για λογαριασμό του δικτύου ZDF, τους Πράσινους προτίθεται να ψηφίσει το 22% (στις εκλογές του 2013 είχαν λάβει 11,1%), ενώ τους Χριστιανοδημοκράτες (CDU) το 26% (έναντι 38,3%) και τους Σοσιαλδημοκράτες (SPD) το 20% (το 2013 είχαν λάβει 30,7%).

Την "Εναλλακτική για τη Γερμανία" (AfD) φέρεται να ψηφίζει το 12% και άρα το κοινοβούλιο του Βισμπάντεν είναι το τελευταίο από τα 16 των ομόσπονδων κρατιδίων στο οποίο θα εισέλθει η ακροδεξιά. Τους Φιλελεύθερους (FDP) ψηφίζει το 8% (το 2013 έλαβαν μόλις 5%) και την Αριστερά (Die Linke) το 8% (έναντι 5,2%), σύμφωνα πάντα με τη δημοσκόπηση.

Είναι προφανές ότι, αν επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπικές τάσεις, η τοπική κυβέρνηση υπό τον Φόλκερ Μπουφιέ θα χρειαστεί για να επιβιώσει κάποιον τρίτο εταίρο, πιθανότατα τους

Φιλελεύθερους, σε έναν συνασπισμό τύπου "Τζαμάικα", σαν και αυτόν που επιχειρήθηκε ανεπιτυχώς σε ομοσπονδιακό επίπεδο μετά τις εκλογές του περσινού Σεπτεμβρίου.

Αποτέλεσμα-σοκ

Το κυριότερο όμως μήνυμα από την κάλπη της Έσσης αφορά τη συρρίκνωση των λεγόμενων "λαϊκών κομμάτων", ήτοι των πάλαι ποτέ πυλώνων του γερμανικού δικομματισμού, οι οποίοι και συγκροτούν τον "μεγάλο συνασπισμό" στο Βερολίνο.

Για τους Σοσιαλδημοκράτες αυτό ήταν ήδη σαφές και επιβεβαιώθηκε με το αποτέλεσμα-σοκ της Βαυαρίας όπου κόμμα για την εκλογική του δύναμη να περιορίζεται στο 9,5%. Στις 28 Οκτωβρίου πιθανότατα θα γίνουμε μάρτυρες της συρρίκνωσης του SPD στο ήμισυ του προ πενταετίας ποσοστού του και στο ένα τρίτο των προ εικοσαετίας επιδόσεών του.

Όμως και η Χριστιανοδημοκρατία αποδεικνύεται ότι, με διαφορετικούς ρυθμούς βεβαίως, ακολουθεί – καταγράφοντας διψήφιο ποσοστό απωλειών.

Ο Μπουφιέ προβάλλει τη στενή σχεδόν καθημερινή συνεργασία του με την καγκελάρια, όμως αυτό δεν θεωρείται πια πλεονέκτημα, σε μία συγκυρία που οι αλληπάλληλες εσωτερικές κρίσεις του μεγάλου συνασπισμού προκαλούν κόπωση στους ψηφοφόρους.

Ο αντίκτυπος στα κόμματα

Αν, πάντως, η Χριστιανοδημοκρατία χάσει την πρωθυπουργία στην Έσση, τότε και η επανεκλογή της Μέρκελ στο κομματικό συνέδριο του Δεκεμβρίου θα τεθεί εν αμφιβόλω. Η ίδια, πάντως, επιμένει να αποκρούει κάθε σενάριο διαρχίας, διεκδικώντας ως καγκελάρια την παραμονή της στην προεδρία της CDU.

Αντίστοιχα και η πρόεδρος του SPD, Αντρέα Νάλες, θα δει τη θέση της να υπονομεύεται, αν το καταστροφικό βαυαρικό αποτέλεσμα επαναληφθεί και στην Έσση. Όσοι, με πρώτη την κομματική νεολαία, αντέδρασαν την άνοιξη στην απόφαση συμμετοχής σε άλλον έναν "μεγάλο συνασπισμό" σε ομοσπονδιακό επίπεδο, θα εμφανιστούν δικαιωμένοι.

Ήδη αντιπρόεδρος του κόμματος, Ραλφ Στέγκνερ, ο οποίος είχε ταχθεί υπέρ της συμμετοχής στον μεγάλο συνασπισμό, δηλώνει ότι μόνο αν υπάρξουν σημαντικές αλλαγές στο Βερολίνο θα μπορούσε να διατηρηθεί η παρούσα κυβέρνηση.

Νέες προτεραιότητες

Η AfD, πάλι, επιστρέφει στον "τόπο του εγκλήματος", αφού ήταν στο Μπαντ Νόιχαϊμ της Έσσης, όπου ιδρύθηκε το 2013, τότε ως ευρωσκεπτικιστικό κόμμα. Για την επικείμενη αναμέτρηση έχει επιλέξει τους Πράσινους ως τον κύριο αντίπαλό της σε τοπικό επίπεδο και την καγκελάρια Μέρκελ σε ομοσπονδιακό, στοχεύοντας στη συντηρητική μικροαστική ψήφο.

Σε κάθε περίπτωση, οι προτεραιότητες και οι μετατοπίσεις των ψηφοφόρων αποδεικνύεται και από

το βαυαρικό παράδειγμα ότι απέχουν αρκετά από τη μονοσήμαντη εστίαση των μέσων ενημέρωσης στο προσφυγικό ζήτημα και την άνοδο της ακροδεξιάς.

Ζητήματα όπως η κατάσταση στην αγορά στέγης με τα δυσθεώρητα ενοίκια ή η αισθητή πλέον κλιματική μεταβολή (στο φόντο και του σκανδαλού της ντιζελοκίνησης που πλήττει τη γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία), αποδεικνύονται καθοριστικά και στο εκλογικό πεδίο.

Οι ανατροπές στην κεντροαριστερά

Αυτόεξηγεί και την "ασφυξία" των Σοσιαλδημοκρατών, οι οποίοι δυσκολεύονται να υπερασπιστούν την ατζέντα τους που επικεντρώνει στο θέμα της κοινωνικής δικαιοσύνης. Η κεντρώα μετατόπιση της Χριστιανοδημοκρατίας επί των ημερών της Μέρκελ και η μακρά παραμονή του ίδιου του SPD στην εξουσία, ως ελάχιστος εταίρος της καγκελαρίου, αποτελούν εκρηκτικό συνδυασμό.

Τα δημογραφικά στοιχεία είναι και αυτά αποκαλυπτικά. Το 54% των μελών του SPD είναι ηλικίας άνω των 60 ετών, ενώ μόνο το 8% των νέων κάτω των 30 ετών στηρίζουν τη Σοσιαλδημοκρατία (έναντι 14% για το κόμμα της Αριστεράς).

Αντίθετα, οι Πράσινοι έχουν κλείσει τον κύκλο της κρίσης και της ενδοσκόπησης, βρίσκονται επί πολλά χρόνια εκτός του κάδρου της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ώστε να μη φορτώνονται τη σχετική φθορά, ενώ από την άλλη πλευρά δίνουν εγγυήσεις κυβερνησιμότητας σε τοπικό επίπεδο, διαχειριζόμενοι λ.χ. ακόμη και την πρωθυπουργία της Βάδης-Βυρτεμβέργης.

Η μετατροπή της πόλης του Μονάχου σε "προπύργιο" των Πρασίνων δείχνει πόσο πρωτότυπη κατεύθυνση μπορούν να ακολουθήσουν οι διαθέσεις του εκλογικού σώματος, ιδίως μεταξύ των εξωστρεφών μεσοστρωμάτων των αστικών κέντρων, που κινούνται αντίθετα προς τη συντηρητική αναδίπλωση της υπαίθρου.

Χρυσή εφεδρεία

Οι εξελίξεις αυτές ίσως και να είναι ευπρόσδεκτες για την Άνγκελα Μέρκελ σε προσωπικό επίπεδο. Την ώρα που οι πάντες σπεύδουν να εκφωνήσουν τον πολιτικό της επικήδειο, ενόψει και του κομματικού συνεδρίου του Δεκεμβρίου, η καγκελάριος βλέπει από τη μία τους δύστροπους "Βαυαρούς αδελφούς" της Χριστιανοκοινωνικής Ένωσης να τιμωρούνται εντός έδρας για το ενδοκυβερνητικό αντάρτικο στο οποίο είχαν επιδοθεί το προηγούμενο διάστημα και από την άλλη τους Πράσινους να αναδεικνύονται σε "χρυσή εφεδρεία" για την περίπτωση που θα εξαντληθούν οι αντοχές των Σοσιαλδημοκρατών.

Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι και ο Βόλφγκανγκ Σόιμπλε ο εμπειρότερος παίκτης της γερμανικής πολιτικής σκηνής δήλωσε πρόσφατα πως "δεν θα χαλάσει ο κόσμος", αν το SPD αποχωρήσει από τον μεγάλο συνασπισμό, αφού είναι εφικτή μία κυβέρνηση μειοψηφίας ή διαφορετικής σύνθεσης.

Στο ποίτιο του ολοένα και μεγαλύτερου κατακερματισμού της γερμανικής κομματικής γεωγραφίας η

Άνγκελα Μέρκελ διατηρεί τη δυνατότητα εξαγοράς πολιτικού χρόνου με διαρκείς ακροβασίες.

Η άχρωμη Σύνοδος Κορυφής αποτύπωσε το αδιέξοδο

Πώς θα προχωρήσει η Ευρωζώνη στη θωράκιση της αρχιτεκτονικής της και στην τραπεζική ένωση; Πόσο ευέλικτη σκοπεύει να φανεί η Ευρώπη των "27" στις διαπραγματεύσεις για το Brexit που έχουν εισέλθει στην πιο λεπτή τους φάση και μάλλον οδηγούνται σε υποχρεωτική παράταση; Τι απάντηση θα δοθεί στο σίριαλ του "παραβατικού" ιταλικού προϋπολογισμού που κινδυνεύει να προκαλέσει μεγάλους κραδασμούς στις αγορές; Πώς θα αντιμετωπιστεί η επίθεση της Πολωνίας και της Ουγγαρίας στο κράτος δικαίου; Και πώς θα σταθεί η Ε.Ε. στις εξωγενείς προκλήσεις που συνιστούν ο διεθνής εμπορικός πόλεμος, η επταπειλούμενη άνοδος της τιμής του πετρελαίου και η αντιστροφή της αμερικανικής νομισματικής πολιτικής;

Η απάντηση σε όλα αυτά τα ερωτήματα επί της ουσίας αγνοείται, όπως έδειξε και η άχρωμη Σύνοδος Κορυφής αυτής της εβδομάδας. Και ο λόγος για αυτό είναι ότι αγνοείται η κατεύθυνση προς την οποία θα κινηθεί εντέλει η ηγεμονική δύναμη της ηπείρου.

Το βλέμμα στις ευρωεκλογές

Η πολιτική παράλυση στο Βερολίνο συμπαρασύρει συνολικά το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, σε μία συγκυρία όπου τα βλέμματα αρχίζουν και στρέφονται προς τις ευρωεκλογές του ερχόμενου Μαΐου και την αλλαγή φρουράς στα κορυφαία κοινοτικά όργανα.

Η συρρίκνωση της Σοσιαλδημοκρατίας ακόμη και σε χώρες όπως η Σουηδία και η Γερμανία, η άνοδος του ακροδεξιού λαϊκισμού και η εντεινόμενη πανευρωπαϊκή δικτύωση του, η ολοένα και μεγαλύτερη απόκλιση των εθνικών στρατηγικών, που μεταφράζεται και σε πραγματικό ρήγμα μεταξύ ανατολικής και δυτικής Ευρώπης, καθώς και η αβέβαιη έκβαση του φιλόδοξου εγχειρήματος του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν (ο οποίος αποδυναμώνεται ολοένα και περισσότερο στο εσωτερικό) για τη δημιουργία ενός φιλελεύθερου προοδευτικού πόλου, είναι οι ψηφίδες ενός μωσαϊκού το οποίο ενδέχεται να μετατρέψει το αυριανό Ευρωκοινοβούλιο στον πιο απρόβλεπτο παίκτη. Αρκεί και μόνο να ειπωθεί ότι κανείς δεν γνωρίζει αν τη δεύτερη θέση πίσω από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (που και αυτό δεν διανύει την καλύτερη φάση του) θα καταλάβουν οι Σοσιαλιστές, οι διευρυμένοι Φιλελεύθεροι ή η ακροδεξιά.

Ο Σαλβίνι έχει κέφια

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο αντιπρόεδρος της ιταλικής κυβέρνησης, υπουργός Εσωτερικών και ηγέτης της Λέγκας, Ματέο Σαλβίνι, δεν περιορίζεται στα φραστικά πυρά εναντίον των Βρυξελλών σε σχέση με το σχέδιο προϋπολογισμού της Ρώμης, το οποίο η Κομισιόν μόλις διαπίστωσε με επιστολή της ότι συνιστά "πρωτοφανή παραβίαση" των ευρωπαϊκών δημοσιονομικών κανόνων. Με αρκετή δόση χιούμορ ο ηγέτης της ιταλικής λαϊκίστικης δεξιάς ανακοίνωσε ότι φιλοδοξεί να διεκδικήσει τη διαδοχή του Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ – ιδέα που βρήκε αμέσως τη θερμή συνηγορία του συγκυβερνήτη στην Αυστρία ακροδεξιού Κόμματος των Ελευθέρων

Σε κάθε περίπτωση, και προτού εξαντληθεί το διάστημα των επόμενων τριών εβδομάδων, οπότε και θα φανεί αν η αλληλογραφία Ρώμης-Κομισιόν θα οδηγήσει ή όχι σε κάποιο συμβιβασμό, ο (ενισχυμένος δημοσκοπικά) Σαλβίνι και οι εταίροι του των Πέντε Αστέρων στέλνουν το μήνυμα ότι οι κανόνες του παιχνιδιού έχουν αλλάξει και θα γράφονται πλέον από τα εθνικά κράτη ως πραγματικούς φορείς κυριαρχίας. Συμπληρώνεται μάλιστα το μήνυμα αυτό από την προαναγγελία άσκησης ιταλικού βέτο στην ανανέωση των ευρωπαϊκών κυρώσεων κατά της Ρωσίας - προκειμένου η ταπείνωση της Άνγκελα Μέρκελ να είναι πλήρης.

Βέμπερ εναντίον Στουμπ

Την ίδια ώρα το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, που στο συνέδριό του τον επόμενο μήνα στο Ελσίνκι θα ορίσει τον επικεφαλής του ευρωψηφοδελτίου του, ταλανίζεται από διαιρέσεις σχετικά με το ερώτημα της πιθανής αποβολής του κόμματος Fidesz του Ούγγρου πρωθυπουργού Βίκτορ Ορμπαν, που κινείται σε κατεύθυνση ουσιαστικά ακροδεξιά.

Ο Μάνφρεντ Βέμπερ, έως τώρα επικεφαλής της ευρωκοινοβουλευτικής ομάδας του ΕΛΚ, προβάλλει ως ο κύριος υποψήφιος για τη θέση του Spitzenkandidat, με τη λογική ότι ήρθε και η ώρα για έναν Γερμανό πρόεδρο της Κομισιόν. Ωστόσο οι επιδόσεις του κόμματός του στην ιδιαίτερη πατρίδα του Βαυαρία σκιάζουν τις φιλοδοξίες του, όπως άλλωστε και η υποψηφιότητα του πρώην πρωθυπουργού της Φινλανδίας, Αλεξάντερ Στουμπ, ο οποίος σε αντίθεση με τον Βέμπερ, έχει εμπειρία συμμετοχής στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Ούτως ή άλλως οι Ευρωπαίοι ηγέτες, με πρώτο τον Μακρόν, έχουν δηλώσει την απροθυμία τους να ακολουθήσουν και πάλι τη διαδικασία του Spitzenkandidat που τους είχε επιβάλει το 2014 το Ευρωκοινοβούλιο. Και κυρίως δεν έχει ακόμα αποκαλύψει τα σχέδιά της, πολιτικά και προσωπικά, η ίδια η Άνγκελα Μέρκελ, που κατά τα λοιπά δηλώνει θιασώτης της υποψηφιότητας του Βέμπερ...

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)